

VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM

De Boelelaan 1105
Telefoon (020) 598.5337

COLLEGE VAN BEROEP
VOOR DE EXAMENS

No 2026/60/1331

HET COLLEGE VAN BEROEP VOOR DE EXAMENS

Uitspraak op het beroep van [appellant], [studentnummer], tegen de beslissing van de Examencommissie van de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam (hierna: verweerster) waarbij het schriftelijke groepswerk voor het vak Pleitoefening van appellant fraude is vastgesteld en aan appellant een maatregel is opgelegd.

I. Loop van het geding

Namens appellant heeft mr. B. Salamat bij het College van Beroep voor de Examens op 4 februari 2026 beroep ingesteld tegen de beslissing van verweerster van 14 januari 2026 over de vaststelling van fraude in het schriftelijke groepswerk voor het vak Pleitoefening. Op 4 februari 2026 is de ontvangst van het beroepschrift bevestigd en heeft het College aan verweerster gevraagd om in overleg met appellant na te gaan of een minnelijke schikking van het geschil mogelijk is. Verweerster heeft appellant uitgenodigd voor een gesprek op 13 februari 2026. Er is geen minnelijke schikking tot stand gekomen. Verweerster heeft op 24 februari 2026 een verweerschrift ingediend.

Het beroep is behandeld op de zitting van het College van 29 mei 2026. Appellant was aanwezig, samen met zijn gemachtigde. Namens verweerster zijn prof. dr. mr. R. van Schoonhoven (voorzitter examencommissie) en mr. dr. T.H.A. Wisman (lid examencommissie) verschenen. Partijen hebben hun standpunten mondeling toegelicht.

Appellant heeft verzocht om een proceskostenvergoeding. Tevens heeft appellant het College in gebreke gesteld wegens niet tijdig beslissen, maar appellant heeft die ingebrekestelling na de zitting uit coulance ingetrokken.

II. Feiten

Op grond van de stukken en het verhandelde ter zitting gaat het College uit van de volgende feiten.

Appellant volgt de bacheloropleiding Notarieel recht in studiejaar 2025-2026 in het derde leerjaar. Hij heeft deelgenomen aan het vak Pleitoefening en heeft voor dit vak samen met twee medestudenten schriftelijk groepswerk ingeleverd.

Op 8 december 2025 heeft de examinerator van het vak, mr. drs. R.J.L. Tijm (hierna: de examinerator), een melding van vermoeden van fraude gedaan bij verweerster. De verdenking zag op het inleveren van werk waarin jurisprudentie-vermeldingen niet klopten. De genoemde data van uitspraken, ECLI-nummers en

namen van arresten leken niet met elkaar te corresponderen. Dit deed verweerster vermoeden dat er sprake is van door kunstmatige intelligentie (hierna: AI) gehallucineerde bronnen en dus fraude.

Naar aanleiding van de fraudemelding heeft verweerster onderzoek gedaan. Appellant en de medestudenten hebben de gelegenheid gekregen om schriftelijk te reageren op de melding. Op 9 december 2026 heeft appellant een schriftelijke reactie toegestuurd aan verweerster. Ook zijn appellant en de medestudenten gehoord op 12 januari 2026. De examinerator was aanwezig bij die hoorzitting. De studenten hebben tijdens de hoorzitting de gelegenheid gehad om hun standpunten naar voren te brengen.

Op grond van de fraudemelding en het onderzoek door verweerster heeft zij bij beslissing van 14 januari 2026 fraude vastgesteld en heeft verweerster een maatregel opgelegd aan appellant die inhoudt dat hij een onvoorwaardelijke 0 (nul) voor het schriftelijke groepswerk voor het vak Pleitoefening krijgt.

III. Standpunten van partijen

Standpunt van appellant

Appellant kan zich niet verenigen met de vaststelling fraude in het schriftelijke groepswerk van het vak Pleitoefening en de opgelegde maatregel.

Appellant stelt zich op het standpunt dat verweerster ten onrechte heeft geconcludeerd dat sprake is van fraude. Volgens appellant volgt uit het uniforme overtredersbegrip dat ook bij herstelsancties buiten redelijke twijfel moet worden vastgesteld dat een student heeft gefraudeerd. Eventuele twijfel dient daarbij in het voordeel van de student uit te vallen.

Uit de bestreden beslissing volgt volgens appellant dat hem geen plagiaat wordt verweten, maar uitsluitend het gebruik van AI. Verweerster verwijst weliswaar naar meerdere fraudebepalingen, maar uit de inhoud van de beslissing blijkt dat haar oordeel uitsluitend is gebaseerd op artikel 18.2 aanhef en onder i, van de Regels en Richtlijnen Faculteit der Rechtsgeleerdheid 2025-2026 (hierna: R&R). Appellant wijst erop dat verweerster daarbij een omschrijving van fraude hanteert die afwijkt van de definitie in de R&R. Deze omschrijving is bovendien niet herleidbaar tot de gepubliceerde R&R of de Onderwijs- en Examenregeling (hierna: OER). Daardoor is volgens appellant onduidelijk welk toetsingskader is toegepast. Zijn handelen dient daarom uitsluitend te worden beoordeeld aan de hand van de fraudedefinitie uit de geldende R&R.

Verder voert appellant aan dat het gebruik van AI-hulpmiddelen binnen het vak Pleitoefening was toegestaan. Verweerster erkent dit volgens hem ook in haar beslissing, waarin wordt overwogen dat de handleiding het gebruik van ChatGPT bij het opstellen van het werk toestond. Tussen partijen is bovendien niet in geschil dat appellant daadwerkelijk gebruik heeft gemaakt van AI. Volgens appellant vereist artikel 18.2, aanhef en onder i, R&R echter dat sprake is van gebruik van AI zonder dat dit als hulpmiddel was toegestaan. Nu AI-gebruik binnen het vak juist uitdrukkelijk was toegestaan, ontbreekt een essentiële voorwaarde voor toepassing van deze bepaling. Reeds daarom kan volgens hem niet worden geconcludeerd dat appellant heeft gehandeld in strijd met artikel 18.2, aanhef en onder i, R&R.

Daarnaast stelt appellant dat voor het opleggen van een sanctie wegens fraude vereist is dat voor studenten vooraf duidelijk en kenbaar is welk gedrag als fraude wordt aangemerkt. Indien een mate van AI-gebruik is toegestaan, maar bepaalde vormen van AI-gebruik alsnog als fraude worden beschouwd, dient vooraf concreet en ondubbelzinnig in de relevante regelgeving of instructies te zijn vastgelegd welk(e) vorm(en) van AI-gebruik als fraude worden gezien. Dat is volgens appellant niet gebeurd. Hij wijst erop dat deze benadering aansluit bij vaste jurisprudentie van het College van Beroep voor het Hoger Onderwijs (CBHO), waaruit volgt dat overtreding van regels slechts als fraude kan worden aangemerkt indien voor studenten vooraf voldoende duidelijk is dat overtreding van die regels als fraude wordt beschouwd. Het enkele handelen in strijd met instructies of verwachtingen is daarvoor onvoldoende.

Voorts stelt appellant dat verweerster ten onrechte uit onjuiste bronverwijzingen afleidt dat AI op frauduleuze wijze is gebruikt. Dat het gebruik van AI mogelijk heeft geleid tot fouten in de bronvermelding betekent volgens hem nog niet dat sprake is van fraude als bedoeld in artikel 18.2, aanhef en onder i, R&R.

Indien het gebruik van AI als onzorgvuldig of onhandig moet worden aangemerkt, kan dit hoogstens gevolgen hebben voor de inhoudelijke beoordeling van het werk en niet voor de kwalificatie daarvan als fraude. Appellant benadrukt dat hij geen niet-bestaande bronnen heeft gebruikt en dat de inhoud en strekking van de aangeleverde jurisprudentie juist zijn. Ten aanzien van de stelling van verweerder dat is meegewogen dat andere studenten hun excuses hebben aangeboden en dat appellant ook na navraag een bestand heeft aangeleverd met een verwijzing naar een niet-bestaande naam van een arrest, stelt appellant dat het niet aanbieden van excuses geen rol mag spelen in de vaststelling van fraude.

Daarnaast voert appellant aan dat de bestreden beslissing in strijd is met het motiveringsbeginsel van artikel 3:46 Awb. Verweerder dient duidelijk te maken welke norm is overtreden en op welke concrete gedragingen zij haar oordeel baseert, zodat voor appellant kenbaar is waarom de maatregel is opgelegd. Volgens appellant voldoet de bestreden beslissing niet aan deze eisen. Hoewel wordt verwezen naar meerdere fraudebepalingen, blijkt uit de inhoud van de beslissing dat het verwijt uitsluitend betrekking heeft op het gebruik van AI. Plagiaat, in de zin van het overnemen van andermans werk zonder correcte bronvermelding, wordt appellant niet expliciet verweten. Door toch naar plagiaatbepalingen te verwijzen, blijft volgens appellant onduidelijk op welke juridische grondslag het besluit rust.

Ten slotte stelt appellant dat de beslissing onvoldoende concreet is ten aanzien van de verweten gedragingen. Verweerder heeft slechts overwogen dat voor haar vaststaat dat ChatGPT door appellant in meer opzichten is gebruikt dan enkel de functionaliteiten die hij als verweer heeft aangevoerd. Volgens appellant wordt daarmee niet gespecificeerd welke vormen van gebruik ontoelaatbaar zouden zijn, waarom deze ontoelaatbaar zijn en op welke norm dat oordeel is gebaseerd. Een dergelijke algemene stelling vormt volgens hem geen toereikende motivering voor een maatregel wegens fraude. De beslissing maakt bovendien niet inzichtelijk waarom zijn handelen als fraude kwalificeert en niet hooguit als een inhoudelijke tekortkoming dan wel onregelmatigheid in het ingeleverde werk.

In het kader van het onderzoek naar een minnelijke schikking heeft appellant voorgesteld dat verweerder haar beslissing herzielt en niet langer fraude, maar een onregelmatigheid vaststelt. Appellant heeft daarbij belang, omdat binnen het notarieel recht een goede naam van groot belang is en hij met een fraudeaantekening niet meer in aanmerking komt voor het predicaat cum laude. Daarnaast stelt appellant dat een frauderegistratie op de cijferlijst terecht kan komen. Hij wil daarom geen fraudeaantekening op zijn naam hebben. De constatering van een onregelmatigheid heeft dat gevolg volgens hem niet.

Standpunt van verweerder

Verweerder handhaaft haar standpunt dat appellant fraude heeft gepleegd bij het schriftelijke groepswork van het vak Pleitoefening en dat de opgelegde maatregel terecht is. Volgens verweerder heeft appellant bij het schriftelijke groepswork gebruikgemaakt van generatieve AI, op een wijze die niet is toegestaan.

Voor de vaststelling van fraude verwijst verweerder naar artikel 18.1 R&R, waarin fraude wordt omschreven als ieder handelen of nalaten waardoor een juist oordeel over de kennis, het inzicht en de vaardigheden van een student geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt gemaakt. Daarnaast beroept verweerder zich op artikel 18.2 aanhef en onder i R&R waarin is bepaald dat het inleveren van werk dat geheel of gedeeltelijk met behulp van kunstmatige intelligentie is gegenereerd op een wijze die niet door de examinerator is toegestaan, als fraude wordt aangemerkt. Ook verwijst verweerder naar artikel 18.3 onder a, R&R inzake het gebruik van teksten, gegevens of ideeën zonder volledige of correcte bronvermelding.

Volgens verweerder staat vast dat in het groepswork meerdere onjuiste jurisprudentieverwijzingen zijn opgenomen en dat ChatGPT door appellant voor meer doeleinden is gebruikt dan uitsluitend spellingcontrole, grammaticale correctie, tekstverkortening en bronverwijzingen. Met betrekking tot voetnoten 8 en 9, waarin wordt verwezen naar het arrest *Ludlage/Van Paradijs*, staat voor verweerder vast dat daarbij een onjuist en sterk verouderd arrest- en ECLI-nummer is opgenomen. Appellant heeft betwist dat deze fout is ontstaan als gevolg van AI-gebruik, maar heeft daarvoor geen alternatieve

verklaring kunnen geven. Daarbij is van belang dat hetzelfde arrest in het door een medestudent aangeleverde materiaal wel correct stond vermeld.

Ten aanzien van voetnoot 15 heeft appellant verklaard dat het arrest *Aalburgse dakopbouw* niet door hem met behulp van ChatGPT is gevonden, maar dat hij daarmee bekend was geraakt via een syllabus. In zijn schriftelijke reactie heeft hij echter vermeld dat hij voor de verwijzing naar dit arrest wel gebruik heeft gemaakt van ChatGPT. Vaststaat dat het door hem genoemde ECLI-nummer verwijst naar het arrest *Ludlage/Van Paradijs*. Op verzoek van de docent heeft appellant vervolgens een pdf-bestand nagezonden ter onderbouwing van de verwijzing naar het arrest *Aalburgse dakopbouw*. De inhoud van dit bestand bleek echter eveneens het arrest *Ludlage/Van Paradijs* te bevatten. Ook bij voetnoot 16 is sprake van een onjuiste verwijzing. Daar wordt verwezen naar een zogenoemd *Paard-arrest* uit 1991, terwijl het vermelde ECLI-nummer geen betrekking heeft op paarden. Op verzoek van de docent heeft appellant later toegelicht dat eigenlijk werd bedoeld op een arrest uit 2016. Dat arrest blijkt echter betrekking te hebben op kwalitatieve aansprakelijkheid en niet op risicoaansprakelijkheid of overlast, de onderwerpen die in het groepswerk centraal stonden.

Verweerster baseert de vaststelling van fraude mede op de prompts die bij de oorspronkelijke melding door de examiner zijn overgelegd. Daaruit blijkt dat appellant AI heeft gebruikt voor meer dan alleen de tekstredactie en bronvermelding. Daarnaast stelt verweerster dat studenten tijdens de colleges en in de syllabus uitdrukkelijk zijn gewezen op de risico's van het gebruik van AI en op de noodzaak om bronnen zorgvuldig te controleren. In het kader van de rechtenopleiding wordt van studenten verwacht dat zij zich bewust zijn van de risico's van oneigenlijk AI-gebruik en dat is daarom ook opgenomen in de syllabus. Het aanhalen van bronnen die zijn gegenereerd door AI zonder die te onderzoeken, kan leiden tot fraude omdat de student de ruimte laat voor AI om bronnen te hallucineren. Het gaat verweerster er in dit geval om dat appellant onzorgvuldig is geweest met het gebruik van AI, waardoor een arrest is aangeleverd onder verwijzing naar een arrest met een naam die niet bestaat.

Verder acht verweerster van belang dat appellant, zowel na vragen van de docent als tijdens de hoorzitting, bleef volhouden dat het arrest *Aalburgse dakopbouw* bestond, terwijl de door hem overgelegde documentatie telkens verwees naar *Ludlage/Van Paradijs*. Ook bij navraag door de docent heeft appellant opnieuw een bestand aangeleverd waarin *Ludlage/Van Paradijs* werd aangeduid als *Aalburgse dakopbouw*. Volgens verweerster gaat het daarbij niet om het uitblijven van excuses, maar om het feit dat appellant ook na nadere vragen verkeerde bronnen bleef aanleveren.

Verweerster heeft erkend dat in de bestreden beslissing per abuis een verwijzing naar artikel 18.3 onder a, R&R is opgenomen en dat deze verwijzing niet had behoren te worden gehandhaafd. Volgens verweerster doet dit echter niets af aan de toepasselijkheid van de overige grondslagen, namelijk artikel 18.1 en artikel 18.2, aanhef en onder i. R&R. Verweerster blijft daarom bij haar oordeel dat sprake is van fraude als gevolg van het gebruik van AI op een wijze die niet is toegestaan.

Daarnaast wijst verweerster op een eerdere uitspraak van het College (uitspraak 2025/23/1218) waarin het gebruik van fictieve jurisprudentie op zichzelf als fraude werd aangemerkt. Volgens verweerster is in dit geval in ieder geval één niet-bestaande bron gebruikt, namelijk *Aalburgse dakopbouw*. Om die reden zou het volgens haar niet doorslaggevend moeten zijn wat in de syllabus over AI-gebruik is opgenomen.

In het kader van het onderzoek naar de mogelijkheid van een minnelijke schikking heeft appellant voorgesteld om de kwalificatie "fraude" te vervangen door de constatering dat in zijn werk sprake is van een "onregelmatigheid", terwijl de opgelegde maatregel gehandhaafd zou blijven. Verweerster heeft dit voorstel onderzocht, maar verworpen. Volgens haar biedt artikel 20 van de R&R uitsluitend een grondslag voor onregelmatigheden die zich voordoen tijdens de afname van tentamens en niet voor gebreken in ingeleverd werk. Daarnaast acht zij het niet mogelijk om de maatregel te handhaven wanneer de vaststelling van fraude zou vervallen, omdat daarmee de andere studenten een zwaardere maatregel wordt opgelegd dan verweerster nu heeft gedaan. Bij de twee andere studenten, die in reactie op de fraudemelding hun excuses hebben aangeboden, heeft verweerster het werk niet ongeldig verklaard en hen een waarschuwing gegeven als maatregel.

IV. Overwegingen van het College

Het beroep van appellant is tijdig ingesteld en voldoet ook overigens aan de wettelijke eisen.

Het is ingevolge artikel 7.12b van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) aan verweerster om onderzoek te doen naar aanleiding van een melding van een vermoeden van fraude bij toetsing. Ingevolge artikel 7.12b, lid 3 van de WHW heeft verweerster daartoe een regeling vastgesteld, te weten de R&R.

Het gaat in dit beroep om de vaststelling van fraude het schriftelijke groepswork van het vak Pleitnota. Verweerster heeft geconcludeerd dat sprake is van fraude, omdat appellant bij deze groepsopdracht gebruik heeft gemaakt van een AI-hulpmiddel op een wijze die niet is toegestaan. Tussen partijen is niet in geschil dat appellant bij het schriftelijke groepswork gebruik heeft gemaakt van een AI-hulpmiddel en dat hij als gevolg daarvan jurisprudentie met een onjuiste aanduiding heeft aangeleverd.

Ingevolge artikel 18.1 R&R wordt onder fraude verstaan ieder handelen of nalaten van een student waardoor een juist oordeel over diens kennis, inzicht en vaardigheden geheel of gedeeltelijk onmogelijk wordt.

Artikel 18.2, aanhef en onder i, R&R bepaalt dat in ieder geval als fraude wordt aangemerkt het inleveren van werk dat geheel of gedeeltelijk is gegenereerd met behulp van kunstmatige intelligentie, zonder dat dit is toegestaan als hulpmiddel, als zijnde eigen werk.

Het College stelt op grond van de stukken in het dossier en het verhandelde ter zitting vast dat niet buiten redelijke twijfel is komen vast te staan dat appellant fraude heeft gepleegd.

Het College overweegt daartoe dat uit het dossier en de toelichting van verweerster ter zitting onvoldoende blijkt op grond waarvan is geconcludeerd dat sprake is van ongeoorloofd gebruik van AI. Verweerster heeft aan haar oordeel uitsluitend ten grondslag gelegd dat appellant een AI-taalmodel heeft gebruikt op een wijze die verder gaat dan hij tijdens het hoorgesprek heeft erkend, in die zin dat het AI-taalmodel voor meer zou zijn gebruikt dan uitsluitend redactionele aanpassingen en het opnemen van bronverwijzingen.

Voorts overweegt het College dat uit de door verweerster overgelegde syllabus onvoldoende duidelijk blijkt op welke wijze het gebruik van een AI-hulpmiddel was toegestaan. In de syllabus wordt het gebruik van AI-taalmodellen uitsluitend genoemd als leerdoel, zonder dat concreet is omschreven op welke wijze en binnen welke grenzen van AI-gebruik mocht worden gemaakt. Het College is daarom van oordeel dat voor appellant onvoldoende kenbaar was onder welke voorwaarden het gebruik van een AI-hulpmiddel was toegestaan en in welke gevallen dergelijk gebruik als fraude zou worden aangemerkt.

Naar het oordeel van het College is de enkele constatering dat appellant onzorgvuldig is geweest in zijn gebruik van AI, hij heeft nagelaten de resultaten daarvan op juistheid te controleren en daarmee niet de vereiste kritische houding ten aanzien van het gebruik van kunstmatige intelligentie heeft betracht, onvoldoende is om vast te stellen dat hij een AI-hulpmiddel heeft gebruikt op een wijze die niet is toegestaan. Dat appellant naar aanleiding van de navraag door de examiner opnieuw een arrest onjuist heeft aangeduid, leidt volgens het College niet tot een ander oordeel. Daarbij neemt het College in aanmerking dat appellant, anders dan in de zaak die heeft geleid tot uitspraak 2025/23/1218, geen gebruik heeft gemaakt van volledig niet-bestaande of verzonnen jurisprudentie, maar van bestaande arresten die onder een niet-bestaande naam zijn aangeduid.

Gelet op het voorgaande kan het College niet vaststellen dat buiten redelijke twijfel sprake is van fraude in de zin van artikel 18.1 R&R. De syllabus, in samenhang gezien met artikel 18.2, aanhef en onder i, R&R, biedt daarvoor onvoldoende grondslag. Het beroep is slaagt.

Bovenstaande overwegingen leiden tot de volgende uitspraak.

V. Uitspraak

Het College:

- verklaart het beroep gegrond en vernietigt de beslissing van verweerder van 14 januari 2026;
- wijst het verzoek van appellante om toekenning van een proceskostenvergoeding toe conform het Besluit proceskosten Bestuursrecht en rekent daarbij 1 punt voor het indienen van het beroepschrift en 1 punt voor het verschijnen bij de hoorzitting (€ 1.332,-).

Aldus gedaan te Amsterdam, op 12 augustus 2026, door mr. H.H.J. Zevenhuijzen, voorzitter, dr. J.R. Hulst en mr. R.A. Brouwer, leden, in aanwezigheid van mr. S.A. Snoeren, secretaris.

mr. H.H.J. Zevenhuijzen,
voorzitter

mr. S.A. Snoeren,
secretaris

Tegen een uitspraak van het College van Beroep voor de Examens kan, onder vermelding van een deugdelijke motivering, door betrokkene beroep worden ingesteld bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, Postbus 20019, 2500 EA Den Haag. De termijn voor het indienen van een beroepschrift is zes weken. Er kan gebruik worden gemaakt van een webformulier voor Veilig Mailen. Er is griffierecht verschuldigd. Zie www.raadvanstate.nl/studentenzaken.